

Souhrnná teritoriální informace:

Brunej

Zastupitelský úřad 29. 4. 2022 6:23

Brunei Darussalam nabízí investorům stabilní politické prostředí, velmi dobrou infrastrukturu, vzdělanou pracovní sílu a kapitálově velmi silnou ekonomiku otevřenou zahraničním investicím. Tradičně se také s ohledem na jmenované silné stránky prezentuje jako Hub of ASEAN. Aktuální Strategie Wawasan Brunei 2035 (silně provázaná na UN Agendu 2030) kromě obecných cílů rozvoje (zvyšování vzdělanosti, kvality života a posílení dynamiky i udržitelnosti hospodářství) stanovuje prioritní investiční oblasti tedy: olejářský a plynářský průmysl, ICT, služby, gastronomický a turistický průmysl. V žebříčku Doing Business zaujímá 66. příčku, čímž si stojí komparativně lépe než sousední Indonésie (73) nebo Filipíny (95). Přesto brunejská ekonomika v roce 2021 utrpěla historickým propadem výnosů z ropy ve 3. kvartálu 2021, který se neopakoval od roku 2016, kdy cena za barel ropy klesla na 34,62 USD. Nízké příjmy se navíc střetly s částečným lockdownem v důsledku šíření mutace Delta, který zastavil i růst tažený spotřebou. Opakované pokusy o strukturální reformy směřující k diverzifikaci započaté v 90. letech se v zásadě nepropsaly do významnější faktické změny. I ve srovnání s jinými podobně orientovanými ekonomikami např. UAE, Indonésie je závislost brunejského státního rozpočtu na ropných příjmech významně větší.

Základní údaje	
Hlavní město	Bandar Seri Begawan
Počet obyvatel	437 483
Jazyk	malajština
Náboženství	islám
Státní zřízení	absolutní monarchie
Hlava státu	Sultán Hassanal Bolkiah
Hlava vlády	Sultán Hassanal Bolkiah
Název měny	brunejský dolar BND
Cestování	
Časový posun	+6/+7 (v době zimního času)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Ing. Jaroslav Doleček
Ekonomický úsek	Mgr. Alena Štojdlová, MBA
Konzulární úsek	Mgr. Gabriela Benetková
CzechTrade	Mgr. Michal Sontodinomo
Czechinvest	není
Ekonomika	
2021	
Nominální HDP (mld. USD)	29,2
Hospodářský růst (%)	-1,3
Inflace (%)	1,7
Nezaměstnanost (%)	N/A

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Oficiální název státu: Brunej Darussalam, Negara Brunei Darussalam (malajsky), Brunei Darussalam (anglicky) V čele země stojí sultán Haji Hassanal Bolkiah, celým jménem: HIS MAJESTY SULTAN HAJI HASSANAL BOLKIAH MU'IZZADDIN WADDAULAH IBNI AL-MARHUM SULTAN HAJI OMAR 'ALI SAIFUDDIEN SA'ADUL KHAIRI WADDIEN, SULTAN AND YANG DI-PERTUAN OF NEGARA BRUNEI DARUSSALAM.

Premiérem, a ministrem klíčových rezortů je sám sultán. Ostatní členové kabinetu jsou de facto úředníci sultána, kteří ve svých funkcích setrvávají většinou poměrně delší období. Jediná vládní strana, a také jediná vůbec registrovaná politická strana, Parti Pembangunan není aktivní. Absolutní moc sultána je neotřesitelná a nezpochybňovaná. Panovník je uznáván a velmi oblíben, i proto, že zajišťuje obyvatelům vysoký životní standard. Jedinou politickou proměnnou spojenou s vizí změny tak představuje věk panovníka. Od 90. let také narůstají národně-ideologické tendence směrem k zavedení malajské islámské monarchie.

Složení vlády:

Isa Ibrahim Mohamad Roselan Daud

Nejvyšší státní zástupce: Ahmad Isa

Kultura, mládež a sport: Halbi Mohammad Yussof

Rozvoj: Suhaimi Gafar

Vzdělání: Hamzah Sulaiman

Energetika a průmysl: Mat Suny Hussein

Finance: Amin Liew Abdullah

Zahraniční vztahy a obchod: Erywan Yusof

1.2 Zahraniční politika země

Brunej se v zahraničně politické oblasti soustředí na své nejbližší sousedy, zejména na Malajsii, Singapur a další státy uskupení ASEAN, jehož je země členem. Brunej prohloubil své vztahy se zeměmi ASEAN podpisem největší regionální obchodní dohody známé pod zkratkou RCEP (Regional Comprehensive Economic Partnership) v listopadu 2020 (s platností od ledna 2022). Blízké vztahy s Malajsií potvrdila návštěva malajského premiéra Ismaila Sabri Yaakoba, která se týkala především výstavby dálnice Trans-Borneo na spojnici mezi Malajsií a Brunejí, která započne v roce 2023. Brunej také udržuje na výsost diplomatické vztahy s Čínou, a to zejména ve vztahu k námořním nárokům Číny v Jihočínském moři. Jednání vyústila pro Brunej pozitivně, a totiž alokací čínské investice ve výši 13,7 mld. USD v podobě petrochemického závodu Hengyi. Na jeho rozvoji se stále pracuje a projekt bude dokončen v roce 2023.

Ve vztahu k velmocem má tradiční politický vektor na USA, který aktuálně balancuje posilujícím rozvojem vztahů s Čínou. Z evropských zemí má bližší vztahy zejména se zeměmi těžařských konglomerátů, které operují brunejská naleziště. S Velkou Británií a USA pak Brunej pravidelně pořádá vojenská cvičení. Vztah Bruneje a Indie stojí na bezpečnostních zárukách, které Indie poskytuje mladšímu bratrovi.

1.3 Obyvatelstvo

437 483 obyvatel (2020)

150 000 obyvatel žije ve hlavním městě

72,2 obyvatel./km²

196 800 – pracovní síla

průměrný roční přírůstek 3 % (2019)

národnostní složení: Malajci 66,3 %, Číňané 11,2 %, původní domorodé obyvatelstvo 3,4 %, ostatní 19.1 % náboženské složení: muslimové 66 %, buddhisté 13 %, křesťané 10 %, nevěřící 7 % a ostatní 4 %

Oficiálním jazykem je bahas melayu. Domluvit se lze také anglicky a čínskými dialekty.

Počet produktivního obyvatelstva se během koronakrizy snížil v důsledku odchodu řady zahraničních pracovníků, zejména pak působících na nižších pozicích. V souvislosti s touto skutečností zavedla vláda program iReady, který místním bez univerzitního vzdělání nabízí rekvalifikace a navyšování kvalifikace, aby tak zajistila vhodné pracovníky pro neobsazené pozice.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

Brunei Darussalam nabízí investorům stabilní politické prostředí, velmi dobrou infrastrukturu, vzdělanou pracovní sílu a kapitálově velmi silnou ekonomiku otevřenou zahraničním investicím. Tradičně se také s ohledem na jmenované silné stránky prezentuje jako Hub of ASEAN. Aktuální Strategie Wawasan Brunei 2035 (silně provázaná na UN Agendu 2030) kromě obecných cílů rozvoje (zvyšování vzdělanosti, kvality života a posílení dynamiky i udržitelnosti hospodářství) stanovuje prioritní investiční oblasti tedy: olejářský a plynárenský průmysl, ICT, služby, gastronomický a turistický průmysl. V žebříčku Doing Business zaujímá 66. příčku, čímž si stojí komparativně lépe než sousední Indonésie (73) nebo Filipíny (95). Přesto brunejská ekonomika v roce 2021 utrpěla historickým propadem výnosů z ropy ve 3. kvartálu 2021, který se neopakoval od roku 2016, kdy cena za barel ropy klesla na 34,62 USD. Nízké příjmy se navíc střetly s částečným lockdownem v důsledku šíření mutace delta, který zastavil i růst tažený spotřebou. Opakované pokusy o strukturální reformy směřující k diverzifikaci započaté v 90. letech se v zásadě nepropsaly do významnější faktické změny. I ve srovnání s jinými podobně orientovanými ekonomikami např. UAE, Indonésie je závislost brunejského státního rozpočtu na ropných příjmech významně větší.

WB pak zemi chválí za zlepšení vymahatelnosti smluvního práva díky povinnému uveřejňování finančních výsledků, a také za zlepšení mechanismu řešení insolvence, kdy jsou věřitelé více zapojováni do insolvenčního řízení. Prognóza do příštích let poukazuje na pokračující politickou stabilitu opřenou o autokratickou vládu sultána Hassanal B. Mu'izzaddina. V hospodářské politice lze očekávat prohloubení reformu směrem k diverzifikaci a odklonu od dominantního olejářsko-plynárenského průmyslu. Právě výstupy tohoto průmyslu budou i nadále základním státním příjmem odvislým od světových cen komodit. Pozitivním faktorem je pak dokončená čínská investice do petrochemického závodu Hengyi Industries Sdn Bh. v hodnotě 3,45 mld. USD, jehož druhá fáze byla dokončena koncem roku 2019 před nástupem covidové krize. Je tak lídrem v regionu a posouvá technologické možnosti downstreamových aktivit v regionu. Produkce závodu Hengyi Industries Sdn Bh. V roce 2020 tvořila dokonce 50 % HDP. Závod Hengyi Industries průběžně nábírá nové dodavatele a představuje vývozní příležitosti pro český export.

Ukazatel	2019	2020	2021	2022	2023
Růst HDP (%)	3,9	2,1	-1,3	2,5	3,1
HDP/obyv. (USD/PPP)	65 340,00	65 233,80	66 120,00	70 610,00	74 620,0
Inflace (%)	-0,3	1,9	1,7	1,4	0,9
Nezaměstnanost (%)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Export zboží (mld. USD)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Import zboží (mld. USD)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	2,2	1,4	2,1	2,4	3,1
Průmyslová produkce (% změna)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Populace (mil.)	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Brunej operuje veřejné finance primárně ze zdrojů plynoucích z těžby ropy. Nikoli všechny tyto zisky však jsou evidovány jako příjmy státního rozpočtu. Přebytky generované ropným sektorem byly v minulosti ukládány do zvláštního fondu. Naopak v letech, kdy zemi zasáhl propad cen ropy byl rozpočet z těchto zdrojů dotován. Paralelně pak existuje soukromé bohatství sultána, které je možné chápat jako další kapitálovou součást státu. Domácí výroba země je marginální a většinu spotřebního zboží země dováží. Díky ropnému exportu je nicméně saldo zahraničního obchodu trvale pozitivní.

Ministr financí Amin Liew předložil rozpočet na rok 2022 s výrazně vyšším fiskálním deficitem, který poukazuje na ekonomický propad, který nelze vykrýt ani z významného nárůstu světových cen ropy a plynu. Jedná se tedy o strukturální fiskální deficit, převážně v důsledku degradujících ropných a plynových ložisek a nárůstem cen v souvislosti s jejich dalším rozvojem. Deficit chce vláda dorovnat příjmy se zpracovatelských závodů hnojiv. Dvě třetiny příjmů vzejdou opět z primárního ropného a plynárenského průmyslu. Výdajová stránka rozpočtu však eviduje 4,2 mld. USD, a saldo státního rozpočtu tedy dosáhne mezi - 13 % a - 14 %.

Veřejné finance	2021
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-14
Veřejný dluh (% HDP)	N/A
Bilance běžného účtu (mld. USD)	1,2
Daně	2022
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

2.3 Bankovní systém

Úlohu centrální banky vykonává Monetary Authority of Brunei Darussalam která se v roce 2011 transformovala z Brunei Currency and Monetary Board, respektive Brunei Currency Board, které naplnily svůj účel administrace přechodu od bývalé post koloniální měnové unie s Malajsií a Singapurem. Se Singapurem nadále udržuje Brunej měnovou paritu.

Brunejský bankovní systém zahrnuje 9 bank, většina z nich jsou pobočky zahraničních bank.

Seznam bank:

- 1 Baiduri Bank Berhad
- 1 Islamic Bank of Brunei Berhad
- 1 Citibank
- 1 Malayan Banking Berhad
- 1 Development Bank of Brunei Berhad
- 1 Overseas Union Bank
- 1 Hongkong Bank
- 1 Standard Chartered Bank
- 1 Sime Bank Berhad

2.4 Daňový systém

Brunej je specifické ekonomické prostředí financované příjmy z těžby ropy a plynu. Neuplatňuje většinu klasických daní známých z jiných zemí, respektive drží nulové vývozní, prodejní, výrobní daně a daně ze mzdy. Jednotlivci – fyzické osoby, nedaní své příjmy. Stejně tak výhradní vlastníci a partneři firem nemusí zdaňovat své příjmy. Dočasné makroekonomické těžkosti způsobené výkyvy světových cen nicméně vedou v zemi k úvahám o možném zavedení některých daní, především DPH. Pouze firmy, tj. právnické osoby registrované v Bruneji, musí zdaňovat své příjmy. Příjmy z operací v těžebním průmyslu podléhají zvláštní legislativě a vyššímu daňovému zatížení. Naopak pro malé a střední podniky existuje řada úlev snižující daňovou povinnost jak v prvních letech po založení, tak i úměrně podle jejich zisku. Brunej má dohodu o zamezení dvojího zdanění s 19 zeměmi Commonwealthu včetně Velké Británie. Jejich seznam uvádí Ministerstvo financí Sultanátu Brunej.

Korporátní daň činí 18,5 % a je progresivní dle příjmů:

- ┆ 25 % prvních 100 000 BND stanovitelného příjmu je zdaněno základní mírou 18,5 %
- ┆ 50 % prvních 150 000 BND stanovitelného příjmu je zdaněno mírou 18,5 %
- ┆ další stanovitelné příjmy jsou zdaněny znovu mírou 18,5 %
- ┆ veškeré aktivity v olejářském a plynářském sektoru jsou daněny mírou 55 %

Nerezidenti (jednotlivci, korporace) také platí srážkovou daň z úroků ve výši 2,5 %, 10 % z honoráře a 10 % z poskytnutých technických služeb. Taktéž se uplatňuje daň ve výši 12 % na stavební projekty s výjimkou těch v lokalitě Bandar Seri Begawan.

V roce 2021 byla dočasně zavedena 50 % sleva na daně v souvislosti s nároky, které COVID-19 kladl na podnikatelské aktivity. Slevu na dani bylo možné uplatnit v sektorech: turismus, gastronomické služby, pohostinství, dopravní služby (letecké a námořní).

Finanční uzávěrka a daňové přiznání musí být řádně a včas zadány do elektronického systému STARS pod hrozbou pokuty či odnětí svobody v řádu 12 měsíců.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

(jen pro země mimo EU) Obecný komentář k obchodováním se zeměmi EU, komentář k číslům v tabulce, důvody kladného či záporného salda.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z EU (mil. EUR)	143	558	331,2	147,3	143,4
Import do EU (mil. EUR)	2,5	3,5	2,8	5,6	2,8
Saldo s EU (mil. EUR)	-140,5	-554,4	-328,4	-141,7	-140,6

Zdroj: Evropská komise

Z EU se do Sultanátu Brunej převážně vyváží strojírenské výrobky a výrobky dalšího zpracovatelského průmyslu Brunej exportuje především do ČLR (27,4 %), Austrálie (24,1 %), Singapuru (21 %) a Japonska (11,2 %). Největšími dovozními partnery jsou Austrálie (17,5 %), Japonsko (15,8 %) a Rusko (13,4 %), z evropských partnerů je to Norsko (13 %).

Obchodní vztahy s ČR

Komentář k číslům v tabulce, důvody kladného či záporného salda, porovnání s EU a čím jsou rozdíly dané.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export z ČR (mld. CZK)	0	0	0	0	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	0	0	0	0	N/A

Zdroj: ČSÚ

V loňském roce Sultanát Brunej do České republiky vyvážel převážně oděvy, chemické výrobky a různé typy ovoce. V opačném směru český export do Brunejského sultanátu definovaly především „Výbušniny připravené, nepráškové výmětné“ a jiné pyrotechnické výrobky, motorová vozidla a traktory („Vozidla, motor vratný píst.zážeh,1500-3000 cm³“), elektrické přístroje („Rozvaděče apod. pro zařiz. rozvody el. nad 1000 V“) a sklo. S ohledem na růstový trend českého vývozu lze uvažovat o otevření Honorárního konzulátu v zemi, případně ze strany MZV podpořit aktivity Česko-singapurské obchodní komory, která pokrývá obchodní příležitosti v Bruneji.

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

Komentář k číslům v tabulce, důvody kladného či záporného salda, porovnání s EU a čím jsou rozdíly dané.

	2017	2018	2019	2020	2021
Export ze zemí mimo EU (mil. EUR)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Import do zemí mimo EU (mil. EUR)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Ekonomika Sultanátu Brunej je otevřená přímým zahraničním investicím a po dlouhodobé závislosti na vývozu ropy a zemního plynu se začíná pomalu diverzifikovat. Investiční příležitosti v zemi jsou definovány vládními plány rozvoje stejně jako spotřebitelskou poptávkou. PZI jsou zde klíčové z hlediska ekonomického, ale v tomto případě zejména technologického rozvoje. Na podporu přílivu zahraničních investic připravil Brunej řadu investičních pobídek, které lze žádat skrze Ministerstvo energetiky, Ministerstvo práce a průmyslu, či Ministerstvo financí, pod které spadá Rada pro ekonomický rozvoj Bruneje / BEDB. BEDB byla založena v roce 2001, která má za úkol propagovat Brunej jako investiční destinaci, a pomoci tak zemi odklonit se od olejářského a plynárenského průmyslu, ať cestou tuzemských či zahraničních investic. Agentura se tak soustředí na čtyři oblasti: přilákat investice, posílit tuzemské podniky, zlepšit R&D a inovace, a realizaci infrastrukturních projektů. Za perspektivní obory z hlediska investic byly určeny: zemědělství, ICT, služby, a biologické vědy. Zejména v oblasti digitalizace lze pozorovat snahu o zefektivnění telekomunikační sítě a digitalizace finančních služeb. Tradičními investičně perspektivními oblastmi tak zůstávají olejářský a plynárenský průmysl, letectví, stavebnictví, obrana, zdravotnické vybavení a pomůcky, franšízy zaměřené na gastronomické služby. V rámci zemědělského sektoru se v zemi nově klade důraz na akvakulturu a zpracovatelský průmysl.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

V současnosti neexistuje bilaterální smluvní základna EU-Brunej. V tuto chvíli se stále vedou jednání o Partnership and Cooperation Agreement (PCA). PCA upravuje doložku nejvyšších výhod pro export, import, tranzit, skladování, poplatky za zboží a služby. Obě strany mají zájem na plné implementaci principu svobodného přístupu na trh. Dohody o volném obchodu (FTAs) chce EU prozatímne vyjednávat s jednotlivými členy ASEAN, poté co bylo v r. 2009 zastaveno vyjednávání FTAs ve formátu EU – ASEAN. Předpokladem posunu v otázce FTA je uzavření Dohody o partnerství a spolupráci (PCA) s dotčenou zemí. Zahájení vyjednávání PCA mezi EU a Brunejí oznámili Vysoká představitelka EU C. Ashton a sultán Hassanal Bolkiah 26. dubna 2012 na setkání ministrů EU a sdružení ASEAN v Bruneji.

Smlouvy s ČR

V současnosti neexistuje smluvní základna.

Mimoto výše uvedené se Brunej soustředil především na sousední státy. Ratifikoval tak RCEP stejně jako ostatní členi ASEANu s pár výjimkami. Brunej dosud neratifikoval CPTPP (Comprehensive and Progressive Agreement on Trans-Pacific Partnership).

3.4 Rozvojová spolupráce

Sultanát Brunej není příjemcem rozvojové pomoci.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

Hospodářský model Sultanátu Brunej je silně závislý na vývozu ropy a jejích derivátech, proto se ostatně nejvíce obchodních příležitostí koncentruje právě v olejářském a plynářském sektoru. Nevyvážený a zároveň neudržitelný hospodářský model se nyní v rámci **Strategie Wawasan Brunei 2035** (silně provázaná na UN Agendu 2030) kromě obecných cílů rozvoje (zvyšování vzdělanosti, kvality života a posílení dynamiky i udržitelnosti hospodářství) snaží diverzifikovat stanovením prioritních investičních oblastí tedy: olejářský a plynářský průmysl, ICT, služby, gastronomický a turistický průmysl. Řada projektů je v závislosti na zpomalení vývoje věcí v důsledku koronakrize stále v přípravné fázi. Obchodně se angažovat v Sultanátu Brunej obnáší také řadu cest do regionu, vleklé poznávání obchodního partnera, a někdy i netransparentní vývoj věcí.

► Energetický průmysl

► ICT

Sultanát Brunej plánuje zlepšit telekomunikační infrastrukturu a prostřední finančních služeb v digitální podobě.

► Turismus

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Brunejský sultanát je zemí o 450 tis. obyvatelích, jejíž realita se odvíjí od tří základních paradigmat (i) ústřední nezpochybňované role panovníka (ii) striktního (nikoli ale extremistického) islámu a (iii) bohatství a vysokého standardu z těžby a exportu ropy. Případné obchodní jednání tak musí uvedené parametry respektovat. Širším úhlem pohledu je možné v zemi uplatnit obdobné zkušenosti z jednání v sousedních zemích, zejména Malajsii a z části Indonésii, jejichž kulturní a společenské zvyklosti jsou obdobné, respektive nejpodobnější.

4.2 Oslovení

Při osobním jednání je nutné respektovat omezení a zvyklosti související s islámským náboženstvím a další kulturně společenské zvyklosti - např. vnímání levé ruky jako "nečisté" a z toho důvodu nepodávání levé ruky druhé osobě ani nepoužívání k jídlu. Brunej může leckoho překvapit poměrně emancipovaným postavením žen, které se chovají moderně, řídí automobily, v soukromí nechodí nezbytně zahaleny a zastávají i některé významnější (nikoli však vysoké) veřejné funkce. Přes tuto skutečnost je třeba mít na paměti relevantní, z kultury a náboženství pramenící specifika postavení žen a zdržet se přímých, nebo dokonce osobnějších kontaktů ze strany muže, ať již fyzických nebo verbálních.

4.3 Obchodní schůzka

Při případné obchodní schůzce s Brunejci lze předpokládat, že půjde o obchodníka znalého mezinárodních zvyklostí, případně vystudovaného v zahraničí. Pro úvodní jednání je tak nejpravděpodobnější a nejvhodnější neutrální prostředí např. mezinárodního hotelu a základní parametry jednání se nemusí nezbytně nějak výrazně odlišovat od mezinárodního standardu. Samozřejmá je absence alkoholu a v případě jídla je na straně partnera nutné zohlednit další restrikce (halal, zákaz vepřového atp.). Účast žen není vyloučena, nicméně jednání by na straně zahraničního partnera měl vést muž. Ženy by při volbě oblečení měly vyloučit odvážné, respektive odhalující prvky a volit spíše dlouhé, zahalující oděvy. Vzhledem k tropickému klimatu dovoluje společenská etiketa mužům odkládat saka a pohybovat se pouze v košili a kravatě nebo v místní batikové košili. Při plánování je nutné brát v potaz náboženské svátky, zejména ramadán a v rámci dne pak i časy modliteb.

4.4 Komunikace

Lze spíše předpokládat, že v praxi bude partner, kterého bude možné potkat, hovořit anglicky. V opačném případě by bylo možné očekávat, že tlumočení jednání zajistí partner. Zejména na úvodních jednáních je nutné vyhnout se senzitivním tématům, zejména těm spojeným s náboženstvím nebo osobou panovníka, pokud si nejste naprosto jisti kontextem a významem svého projevu. Zejména pokusy o satiru nebo vulgarizující vyjádření nejsou na místě. To nevylučuje v konkrétních případech pozdější nastavení komunikace v mnohem otevřenějším a emancipovanějším duchu, zejména v soukromí. Komunikační kanály jsou obdobné jako v dalších zemích regionu. Daleko oblíbenější než e-mail je komunikace prostřednictvím aplikací jako WA apod.

4.5 Doporučení

Před případnou návštěvou této specifické země je určitě vhodné se dobře připravit, prostudovat si její realie a historii. Ohledně kulturně společenských zvyků platí, že podobnost se sousední Malajsií případně Indonésií poskytne asi nejlepší vodítka a informaci o Brunejském sultanátu. Den se dělí do několika částí mezi modlitbami. První modlitba je každé ráno před pátou hodinou. Brunejci už v té době musí být umytí a oblečení, proto pro ně začíná den již v brzkých ranních hodinách. Další modlitby probíhají v poledne kolem dvanácté hodiny, další mezi třetí a čtvrtou hodinou odpolední a pokračují večerními modlitbami kolem šesté a sedmé hodiny. V průběhu modlitby je práce přerušena.

4.6 Státní svátky

Přehled státních svátků v roce 2022 je uveden [zde](#).

Obvyklá pracovní doba ve firmách je od 8:30 hod do 17:00 hod od pondělí do pátku, v sobotu od 8:30 do 12:30.

Obvyklá pracovní doba ve státních úřadech je od 7:45 hod do 12:15 hod od pondělí do čtvrtka, v sobotu od 13:30 do 16:30.

Prodejní doba bývá od 10 hod do 22 hod, 7 dní v týdnu.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Brunej podporuje příliv zahraničních investic, včetně 100 % zahraničního vlastnictví ve většině sektorů. Země má nejnižší daňové sazby v regionu. Tato skutečnost, společně se stabilním ekonomickým a politickým prostředím, činí ze země zajímavou destinací pro investory. Určitým handicapem může být omezená kapacita domácí pracovní síly a regulační mantinely při zaměstnávání cizinců, stejně jako limity dané stávající kapacitou, byť jinak relativně velmi moderní, infrastruktury. Nově založené zahraniční společnosti, které získají “pioneer” statut, nemusí po určitou dobu zdaňovat svoje zisky. Daňové prázdny jsou přímo úměrné výši proinvestovaného fixního kapitálu, viz. Kapitola Daňový systém či stránky [Deloitte-Tax Guide](#).

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Nejpravděpodobnější přímé fungování na brunejském trhu je zřejmě pokrytí v rámci regionálního operačního centra například v Singapuru nebo Malajsii. Další možností, samozřejmě aplikovatelnou i v případě regionální pobočky, je zastoupení místním partnerem, případně distributorem. Přímý korporátní vstup by zřejmě bylo možné doporučit jen v případě výrazné investice anebo výraznějšího angažmá v těžářském sektoru. Nezbytným standardem v obdobném případě je, obdobně jako v celém regionu, využití místní právní, respektive konzultační společnosti.

5.3 Marketing a komunikace

Brunej spíše není z pohledu českého exportu cílový spotřebitelský trh. Pro případný marketing cílený na spotřebitele by pak jako nejpraktičtější nástroj zřejmě sloužily nástroje jako Facebook nebo Instagram, popřípadě standardní webové stránky. V praxi se spíše než cílená reklama jako nejpravděpodobnější příležitost k oslovení brunejského trhu nebo partnera jeví prostředí mezinárodních veletrhů, jichž se brunejští specialisté účastní.

PR agentury

ADISON

HR agentury

AMEA

Globální HR/ zaměstnavatelské firmy

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Brunei Darussalam je členem WTO od 1. ledna 1995 a členem GATT od 9. prosince 1993.

Více na stránkách Úřadu ochrany duševního vlastnictví [BRUIPO](#).

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky jsou v Bruneji decentralizovány mezi jednotlivé ústřední orgány. Musí se nicméně řídit jednotnými pravidly stanovenými centrálním úřadem State Tender Board a Ministerstvem Financí.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Informace nejsou dostupné. Za povšimnutí ovšem stojí fakt, že Brunej disponuje dvěma systémy soudnictví - civilním a náboženským. Odvolán se posléze podává u Náboženské rady v případě náboženských záležitostí, a k Vyššímu soudu v případě civilních záležitostí. Následně se lze odkázat na Odvolací soud. Neustále se zvažuje možnosti zavedení přísnějšího trestního zákoníku vycházejícím z práva šaría. Všechny posty soudců jsou navíc obsazeny přímo z pověření sultána.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Vízová povinnost k cestám do Bruneje nepřesahujícím 30 dnů byla pro držitele všech druhů cestovních dokladů vydaných v ČR zrušena v r. 2007. Povolení k dlouhodobým pobytům podnikatelů, registraci firem a zástupců v Bruneji zařizují zprostředkovatelské kanceláře. Účtované částky jsou sice značně vysoké, ale cizinec se jinak pouze obtížně orientuje v byrokratické spleti místních úřadů.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Pracovní povolení pro zahraniční zaměstnance je obvykle udělováno bez problémů. Zahraniční pracovní síly z Malajsie, Thajska, Filipín, Indie a Bangladéše, představují třetinu všech zaměstnanců v zemi. Žádost o pracovní povolení pro zahraničního zaměstnance se předkládá pracovnímu úřadu, který následně předá svoje vyjádření imigračnímu úřadu. Pracovní povolení pro zahraničního zaměstnance jsou platná dva roky a pracovní úřad požaduje za každého pracovníka zálohu, která musí být uhrazena v hotovosti nebo bankovní zárukou. Jedná se o obnos pokrývající jednorozční náklady pobytu cizince v zemi včetně jednocestné zpáteční letenky do jeho mateřské země. Lékařská péče je v Bruneji na dobré úrovni. V případě potřeby se doporučuje využít služeb privátních lékařských zařízení. Zahraničním pacientům je ošetření poskytováno za úplatu. Sultanát Brunej nestanovuje žádnou zákonnou minimální mzdu. V případě zaměstnanců s dlouhodobým pobytem v Bruneji či rozených Brunejců zaměstnavatel odvádí 5 % platu do Zaměstnaneckého svěřeneckého fondu, dále 3,5 % do Důchodového pilíře.

5.9 Veletrhy a akce

V zemi se nekonají významné akce tohoto druhu a relevantní obchodní interakce probíhají na etablovaných mezinárodních veletrzích.

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Jakartě

Embassy of the Czech Republic (Kedutaan Besar Republik Ceko)

Jalan Gereja Theresia 20, Menteng Jakarta 10350

Tel: tel.:+62 (0) 8119245663-4

Konzulární pohotovost tel: +62-811 1941251

E-mail: jakarta@embassy.mzv.cz, commerce_jakarta@mzv.cz

Web: <http://www.mzv.cz/jakarta>

V současnosti není v Bruneji zastoupena žádná česká instituce.

Cekindo Business International; realizátor PROPEA

AXA Tower 36th floor

Kuningan City, Jl. Prof. Dr. Satrio Kav. 18,

Kuningan Jakarta Selatan 12940, Indonesia.

+62 21 5010 1510, +62813 3355 7116

sales@cekindo.com

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Záchranná služba 991

Hasiči 995

Policie 993

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Internetové informační zdroje:

- 1 [ASEAN](#)
- 1 [Brunei Industrial Development Authority](#)
- 1 Veškeré odkazy s informacemi naleznete na: [GK SOFT](#)
- 1 [Brudirect](#)

Adresy významných institucí:

The Brunei Economic Development Board

Block 2D, Bangunan Kerajaan Jalan Kumbang Pasang

Bandar Seri Begawan BA 1311

Brunei Darussalam

Tel: +673 223 0111 Fax: +673 223 0063

E-mail: info@bedb.com.bn

Web: [BEDB](#)